

ROLF SCHREINER:

7,45,6

Boris Arsenevitsj Sjilkov blei født 28. juni 1927 i Arkhangelsk. Han bodde i Lenin-grad (nå St. Petersburg) og hadde jobb som ingeniør då han blei sovjetisk mester på skøyter i 1953. Tri uger ittepå debuterte Sjilkov internasjonalt i skøyte-VM i Helsingfors – der han blei nummer 2 samenlagt itte landsmaen Oleg Gontsjarenko. Det va et begredeligt mesterskap for oss nordmenn. Hjallis hadde vonne både NM, EM og VM de tri siste årene, men nå hadde han ett års pause, og Sverre Haugli blei beste nordmann på femteplass samenlagt.

I 1954 va det Boris Sjilkov sin tur te å ta «ein Hjallis» – då han vant det så gjekk an å vinna: Det sovjetiske mesterskabet, EM og VM. Med andre ord va han klodens beste skøytelebar då me komme te årsskiftet 1954/55. Og med Gontsjarenko rett bag, va det ingen tvil om kem så va beste skøytenasjon. Og det va heilt nytt – Sovjet hadde ikkje med skøytelebare onna OL i Oslo i 1952. Frem te 1953 blei sporten dominert av Norge, Sverige og Nederland, men det begynte å komma meldinger fra øst om ein bane langt oppi fjellene i Kasakhstan så sko få stor betydning fremigjønå: Medeobanen i Alma Ata.

Allerede i 1952 kom det meldinger te vestlige aviser om oppsiktsvekkande resultater fra Alma Ata. Russerne Sergejev, Tsjaikin og Mamonov hadde gått onna gjeldande verdensrekorder på henholdsvis 500, 1500 og 5000 meter.

«Russernes klokker går sakte,» va det så blei sagt i i vestlige og norske skøytekreter. Men så viste den norske Filmavisen ein bane innimydå høge fjell, og elegante russiske skøytelebare så bare glei heilt uanstrengt rundt og rundt på banen. Og då russerne tog dobbeltseier i VM i 1953, viste de jo kor goe de va.

9. januar 1955 ska Boris Sjilkov gå 5000 meter på Medeobanen i Alma Ata. Offisiell verdenrekord hadde nederlandereren Kees Broekman på 8,06,6 – russeren Nikolaj Mamonovs tid 8,03,7 fra 1952 va ikkje godkjent ennå.

Løbet va ganske dårlig planlagt – sekundanten hadde bare skjemaer så gjekk ner te 8.00. Det tog ikkje mange rundene før Sjilkov va langt foran dette skjemaet, og det endte med at sekundanten bare sto og vifta med armane og ropte og skreig. Sjilkov gjekk i mål på 7,45,6 – ein vanvittig forbedring av verdensrekorden med heile 21 sekunder. Nesten to sekunder per runde!

Verden (skøytenasjonen Norge) va skeptisk. Gjekk det an å gå så fort?

Poenget va at Sjilkov sto for någe heilt nytt – han gjekk 5000 meter i ein takt og med et tempo som om han gjekk 1500 meter. Det gjekk heilt fint oppe mydlå fjellene i Alma Ata. I et konservativt nordisk skøytemiljø hadde ingen tenkt seg den muligheden.

Sjilkov viste seg frem i all sin eleganse onna skøytelebene i OL i Cortina året ittepå. 29. januar 1956 vant han 5000-meteren på 7,48,7 på Misurinasjøen – et hav av tid foran de andre. Då va all tvil feid te side. 7,45,6 fra året før e ein av mange idrettsprestasjoner så vise at nye impulser og andre måder å tenka på, kan føra te prestasjoner som ein tidligare ikkje kunne drømme om.

Det sko skje igjen, og då va det 7,45,6 så blei smadra.

Itte mange skøytemedaljer og Knut «Kupper'n» Johannesens 15,46,6 på 10.000 meter onna OL i Squaw Valley i 1960, blei 1961 og 62 to magre skøyteår for Norge – me kom ikkje på pallen samenlagt verken i EM eller VM.

Stein Johnson hette ein mann så blei ansatt som trenar av Norges Skøyteforbund i april 1962. Johnsen va tidligere friidrettsmann med gode internasjonale plasseringer i diskos. Han fulgte godt med i nye treningsmetoder fra udlandet, og han innførte såkalte videnskabelige prinsipper i treningen.

Sesongen 1963 begynte med et skred av personlige rekorder for de norske skøyteguttane onna Nyttårsløpene, og Kupper'n satte norsk rekord på 5000 meter med 8,04,2. Rett ittepå satte same mann verdensrekord på 3000 meter med 4,33,9 i Tønsberg.

NM gjekk 19. og 20. januar på Hamar stadion. Her tog Kupper'n sin åttende NM-tittel, og med poengsummen 183,035 satte han ny verdensrekord samenlagt. Og på 5000 meter gjekk han på 7,47,1 – bare 1,5 sekund bak Sjilkov.

Neste helg va det tid for skøytelelandskamp Norge – Sovjetunionen. Lørdag 26. januar va isprepareringen på Bislett og værforholdene i Oslo nærmast perfekte. På 500 meter satte Alv Gjestvang ny norsk rekord med 40,7 – så begynte 5000 meteren. Den blei reine sjokkterapien for adle så e glade i skøytesporten.

I fysste par gjekk 18-åringen Per Ivar Moe inn te tiden 7.50.2. Då forsto nok folk som Kupper'n og nylig avdøde Fred Anton Maier at verdensrekorden va innen rekkevidde. Men det va sølvgutten fra NM, Nils Aaness fra Harstad, så fysst blei historisk – han gjekk på 7,42,8. Endelig, itte åtta år, va Sjilkovs 7,45,6 ude av historien.

Og det va bare begynnelsen. Kupper'n fulgte opp med 7,37,8, Maier fekk 7,38,4 og Magne Thomassen 7,44,3. Heile skøyte-Norge svedde på skyer.

Helgen ittepå tog Norge firdobbelte onna skøyte-EM i Göteborg. Og hadde det ikkje vært for ein viss svenske, så hadde me tatt trippel i VM i Karuizawa.

P.S. Fem år ittepå vant kajakkfireren med Steinar Amundsen, Tore Berger, Egil Søby og Jan Johansen OL-gull i padling i Mexico – før de vant EM i 1969 og VM i 1970. Trenar va Stein Johnson.

P.P.S. Syklisten Knut Knudsen vant gull på 4000 meter forfølgelsesritt i OL 1972 og i VM 1973. Trenar va Stein Johnson.